

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

Hodnocení vedoucího diplomové práce

Název práce: **Systémová stigmatizace psychiatricky nemocných**

Autor: **Jan Bodnár**

Autor si vybral toto aktuální **téma** zcela samostatně a to poměrně s velkým zaujetím pro tento problém, což znamenalo velmi pozitivní motivaci pro průběh řešení samotné práce. Výzkumným problémem je stigmatizace duševně nemocných pacientů v ČR, v podmínkách současné společnosti a systému péče o duševní zdraví. Jan Bodnár se však soustřeďuje na faktory stigmatizace duševně nemocných, které lze vysledovat především na straně nabídky psychiatrických služeb, resp. odpovídající zdravotní politiky a její implementace. Více jej tedy v tomto ohledu v empirické části zajímá systém péče o zdraví než společenský kontext.

Cílem práce je podle autorovy vlastní formulace „analyzovat systémovou stigmatizace duševně nemocných na základě vývoje psychiatrické péče a postavení duševně nemocného v souvislosti s historickým kontextem, rolí aktérů, institucionálním rámcem a dalšími determinanty se specifickým zaměřením na situaci v ČR po roce 1989.“ Dalším cílem práce je pak návrh opatření, která by měla napomoci destigmatizačnímu procesu.

I když je cíl explicitně formulován jako „analýza“, nejde jenom o popisnou analýzu jednotlivých dekomponovaných částí systému péče o duševně nemocné. Ve skutečnosti je součástí této „analýzy“ celá řada evaluačních kroků, hodnocení implementace vybraných programů, formulace koncepcí – srovnání jejich časového vývoje zejména pak kvalitativní posuny v období 2001-2008 (Konceptce oboru psychiatrie). Kritérii těchto hodnotících kroků jsou neustále v celé práci aspekty destigmatizace.

Autor konceptualizuje zkoumaný problém v části 3. Teoretická východiska. Stručně by se dala konceptualizace shrnout s využitím dvou schémat: schéma 2., str. 26 Obecný proces vzniku systémového stigmatu a schéma 3., Kvalita života při duševním onemocnění. Konceptualizace zkoumaného problému vymezuje přehledně faktory, které se formou determinant podílí na vzniku stigmatizace a mají výsledný vliv v kvalitě života. Hlavními

(dominance ekonomie, etické deficity). Jak efektivně v tomto ohledu proběhla po roce 2000 reforma veřejné správy na centrální úrovni a nebo na úrovni krajů?

Práci navrhuji hodnotit jako výbornou. Je samozřejmě možné diskutovat o tom, že jde podle formulace cíle jenom o analýzu (z dosažených výsledků je patrné, že šlo o komplexnější cíl). Stejně tak by bylo možné vést diskusi o přesnosti formulace použitých metod, či o struktuře empirické části. V kontextu těchto aspektů však příkládám největší význam poměrně bohatému okruhu nových poznatků, poznatkovému posunu, který nám tato kriticky změřená práce nabízí a formuluje tak nepochybně i výzvy pro navazující výzkum nejen procesu destigmatizace, ale v současné fázi i podrobnější empirické objektivizaci existující stigmatizace.

MUDr. Petr Háva, CSc.

19.6.2009

Poznámky k práci:

V kapitole 2.1 Cíle a cílem práce studium stanovuje analyzovat systémovou stigmatizaci psychiatricky nemocných na základě jednotlivých témat výše zmíněných kapitol. Dále na základě samostatně vytvořeného stromu problémů vymezuje autor výzkumný problém, resp. problémové oblasti. Pro větší přehlednost by přítomnost výzkumné problematiky měla být zřejmá již z názvu subkapitoly. V kap. 2.2 si stanovuje výzkumné otázky na základě stromu problémů z kap.2.1, otázky jsou průběžně zodpovídaný v rámci jednotlivých kapitol a shrnuty v závěru. Strom problémů považuji za velmi přínosný jak obecně, tak zde především pro strukturu výzkumných otázek. Uvedené metody a zdroje dat (kap.2.3) jsou přiměřeně povaze práce. (Ačkoli mezinárodní komparace je obsažena spíše implicitně) K metodám zde však není uvedena žádná literatura.

Uvedená teoretická východiska (kap.3) (norma a další vní peracha, nemoc a zdraví, stigmatizace, etiketizační teorie, kvalita života, sociální status duš. nemocného, etika léčby) považuji za dobré výchozí body v odpovídajícím rozsahu.

Analytická část

Úvodní kapitola 4 je (jak autor i upřesňuje) úvodem k celé analytické části - bylo by vhodné ho tedy vložit ještě před kapitolu 4. Oceňuji, že se student při historické analýze, která přirozeně graduje do analýzy současné situace, nepouští do přílišných podrobností a držel se důležitých faktů.